

POHJOIS-SATAKUNNAN PERUSPALVELUKUNTAYHTYMÄN TARKASTUSLAUTAKUNNAN VUODEN 2018 ARVIOINTIKERTOMUS YHTYMÄVALTUUSTOLLE

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

1.1. Kokoonpano

Kuntalain 121.1§:n mukaan yhtymävaltuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Yhtymävaltuusto on kokouksessaan 29.6.2017 valinnut tarkastuslautakuntaan seuraavat jäsenet ja varajäsenet:

<u>Varsinainen jäsen</u>		<u>Henk.koht.varajäsen</u>	
Kauko Ylikoski (pj)	(9)	Paavo Tuulensuu	(1)
Aila Kalliomäki	(10)	Keijo Kalliomäki	(0)
Katri Lahdensivu	(9)	Jose Karhu	(0)
Esko Luomanen	(10)	Anne Aho	(0)
Rainer Rajamäki	(10)	Johanna Lahti	(0)
Tapio Rauhala (vpj)	(10)	Kaiju Ylinen	(0)
Irmeli Rosenberg	(9)	Aatos Kangas	(1)

Suluissa on esitetty osallistumiskerrat kokouksiin. Kokouksia on ollut 10 kpl.

Tarkastuslautakunnan jäsenillä ei ole ollut ns. pysyviä esteellisyyksiä.

Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan Rainer Rajamäen varajäsen Johanna Lahti on menettänyt vaalikelpoisuutensa. Tarkastuslautakunta kiinnittää yhtymähallituksen huomiota sen tehtävään valmistella tarkastuslautakunnan jäsenten ja varajäsenten valinta yhtymävaltuustolle.

1.2. Tehtävät, toiminnan tarkoitus sekä tavoitteet

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on KunL 121 §:n mukaan arvioida, ovatko yhtymävaltuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tuloksellisuutta tarkastellaan laajasti toiminnan onnistuneisuutena, arvioiden miten hyvin kuntayhtymä täyttää tehtävänsä asukkaiden palvelujen tuottajana.

Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Yhtymähallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta (KunL 121.5§).

1.3. Yhteys tilintarkastajaan

Kuntayhtymän tilintarkastajana on toiminut tilintarkastusyhteisö BDO Auditor Oy vastuullisena tilintarkastajanaan Vesa Keso, JHT. Avustavina tarkastajina ovat toimineet Leena Ahonen, Fanni Elo ja Ari Virolainen JHT.

1.4. Toimintamuodot

Tarkastuslautakunta on käsitellyt kuntalain ja tarkastussäännön edellyttämiä asioita tilivuodelta 2018 kokouksissaan työohjelmassa sovitun kokousaikataulun mukaisesti. Vuoden 2018 arviointityön painopistealueena on ollut perhe- ja aikuispalvelut.

Kokouksissa on ollut kuultavina kuntayhtymäjohtaja, talousjohtaja, sosiaali- palvelupäällikkö, terveyspalvelupäällikkö, lastensuojelun johtava sosiaalityöntekijä, perhe- ja aikuispalvelujen palveluohjaaja, perhe- ja aikuispalvelujen palveluvastaava, vanhuspäalvelujohtaja, terveysvalvonnan johtaja, johtava ylläkäri.

Tarkastuslautakunta on saanut selvityksiä johtavien viranhaltijoiden toimesta kuntayhtymän toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta. Viranhaltijoiden täytettäväksi on annettu arviointilomake, joka on liitteinen toimitettu ennen kokousta tarkastuslautakunnan jäsenille.

Osana arviointityötä tarkastuslautakunta seuraa kuntayhtymän toimielinten ja johtavien viranhaltijoiden toimintaa. Lautakunnan jäsenille on toimitettu toimielinten pöytäkirjat. Pöytäkirjoja seuraamalla lautakunta on suorittanut hallinnon seuraamista sekä kerännyt tietoja palvelutoiminnan toimivuudesta ja tavoitteiden toteutumisen tilanteesta.

2. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN JA TULOKSELLISUUDEN ARVIOINTI

2.1. Kuntayhtymän tehtävät perussopimuksen mukaan

Kuntayhtymän perussopimuksen mukaan sen tehtävänä on tuottaa jäsenkunnille kuuluvat lakisääteiset sosiaali- ja perusterveydenhuollon palvelut siinä laajuudessa, kuin siitä yhtymävaltuustossa päätetään.

Perussopimuksen mukaan palvelut tuotetaan kaikille asiakkaille mahdollisimman laadukkaasti ja taloudellisesti. Kaikkien palvelujen osalta määritetään yhteneväinen, tavoiteltava asiakkaiden peruspalvelutaso (lähipalvelut, alueelliset palvelut) ja sen hinnoitteluperusteet. Jäsenkunnat voivat halutessaan ostaa kustannuksellaan peruspalvelutason ylittävää palvelua PoSalta tai muulta

palveluntuottajalta, siltä osin kuin se on mm. lainsäädännöllisesti ja palvelutuotannollisesti mahdollista.

PoSa perii tuottamistaan palveluista sellaiset maksut, että sen taloudelliset toimintaedellytykset pystytään turvaamaan pitkäjänteisesti. Toiminnan tarkoituksena ei ole tuottaa voittoa.

2.2. Kuntayhtymän toiminnalliset tavoitteet sekä toiminnan tuloksellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden arviointi

2.2.1 Yhtymähallitus

Yhtymävaltuusto on talousarviossa asettanut palvelutuotteittain toiminnalliset tavoitteet. Tilinpäätöksessä tavoitteiden toteutuminen on esitetty tulosalueittain.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että talousarviossa ja tilinpäätöksessä käytetään yhtenevää tavoitteiden esittämistapaa.

Henkilöstön kokema tasapuolisuus ja oikeudenmukaisuus ovat perusasioita, kun pyritään tulokselliseen toimintaan ja henkilöstöresurssin tarkoituksenmukaiseen käyttämiseen. Tältä osin tarkastuslautakunta kiinnittää yhtymähallituksen huomiota sen vastuuseen valvoa erilaisten henkilöstöä ja toimintatapoja koskevien ohjeiden ja määräysten noudattamista.

2.2.2 Perhe- ja aikuispalvelut

Lastensuojelun johtava sosiaalityöntekijä toimii yhtymähallituksen päätöksen mukaan lastensuojelun asiantuntijana sekä työnjohdollisena esimiehenä oman henkilöstönsä osalta (lastensuojelu, arviointitiimi ja perhetyö). Yhtymähallituksen päätöksen mukaan tehtäväkuvaus on tullut päivittää vastaamaan tehtyjä muutoksia 30.9.2018 mennessä. Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan tehtäväkuvaus on päivitetty yhdessä esimiehen kanssa.

Tarkastuslautakunnan saaman selvityksen mukaan sosiaalipalveluissa on tehty paljon erialaisia tuloksellisuuden parantamiseen tähtääviä suunnitelmia. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että suunnitelmia toteutetaan ja että suunnitelmien toteutumista seurataan tarkoituksenmukaisilla mittareilla.

Tarkastuslautakunnalle on selvitetty mielenterveys- ja päihdepalvelujen toimintaa. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että toiminnan johtamisessa ja kehittämisessä suunnitelmallisesti hyödynnetään erilaisia saatavilla olevia valtakunnallisia tai alueellisia vertailutilastoja.

Perheterveydenhuollon osalta tarkastuslautakunta on selvittänyt, miten perhe- ja aikuispalvelujen yhdistyminen ja johtamistyössä tehdyt muutokset ovat vaikuttaneet työntekijöiden ja vastualueen toimintaan.

Tarkastuslautakunnan saaman selvityksen mukaan perhe- ja aikuispalvelujen yhdistyminen tai johtamistyössä tehdyt muutokset eivät ole vaikuttaneet perheterveydenhuollossa tehtävään työhön.

Tarkastuslautakunta toteaa, että sosiaali- ja terveystieteiden yhdistäminen ei ole ongelmallista. Tarkastuslautakunta pitää kuitenkin tärkeänä, että sosiaali- ja terveystieteiden välisiä raja-aitoja pyritään suunnitelmallisesti määrittämään.

Tarkastuslautakunta kiinnittää edelleen huomiota riittävään johtamiseen muutosprosessien tavoitteiden saavuttamiseksi. Tarkastuslautakunta toteaa myös, että sisäisen valvonnan asianmukainen hoitaminen edellyttää laadullisesti ja määrällisesti riittävää johtamistyötä. Tarkastuslautakunta korostaa myös säännöllisten kehityskeskusteluiden ja työpaikkakokousten merkitystä osana johtamistyötä.

2.2.1 Vanhuspalvelut

Saamiensa selvitysten perusteella tarkastuslautakunta toteaa, että vanhuspalveluissa hyödynnetään hyvin erilaisia vertailuja. Keskeisten toimintojen toimintaprosessit on uudistettu Satasoten työryhmissä ja jalkautettu toimintaan.

Posan toimialueella on erityisesti vanhuspalveluiden tulosalueella siirrytty omasta palvelutuotannosta osin ostopalveluihin. Tämä on osa valtakunnallista kehitystä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että ulkoistettuihin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin liittyy valvontavastuu. Kuntien ja kuntayhtymien tulee valvoa, että sopimusten ehtoja ja lainsäädäntöä noudatetaan.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kuntayhtymässä suunnitelmallisesti valvotaan tehtyjen sopimusten ja lainsäädännön määräysten noudattamista. Valvonnassa voidaan hyödyntää esim. erilaisia ohjeita, prosessikuvauksia ja käytännön tarkastuksia.

2.2.1 Erityispalvelut

Johtava ylilääkäri on selostanut tarkastuslautakunnalle erityispalveluiden tavoitteita, niiden saavuttamiseksi tehtyjä toimenpiteitä ja tehtyjen toimenpiteiden vaikutuksia. Tavoitteita ja niiden saavuttamista on esitetty myös tilinpäätöksen toimintakertomuksessa.

Tarkastuslautakunta on käsitellyt päivystyslääkäritoimintaa ja kielitaitovaatimuksia. Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan päivystyslääkäreiden ostopalvelusopimuksissa edellytetään suomen kielen taitoa. Tarkastuslautakunta kiinnittää yhtymähallituksen huomiota sen velvollisuuteen valvoa tehtyjen sopimusten noudattamista.

2.2.1 Ympäristöpalvelut

Terveysvalvonnan johtaja on selvittänyt tarkastuslautakunnalle ympäristöpalveluiden tavoitteiden toteutumista ja tehtyjen toimenpiteiden vaikutuksia. Tarkastuslautakunnan saaman selvityksen mukaan toiminta on ollut olennaisilta osin yhtymävaltuuston asettamien tavoitteiden mukaista.

2.3. Kuntayhtymää koskevat taloudelliset tavoitteet

Kuntayhtymän vuoden 2018 kuntalaskutus oli 2,41M€ suurempi kuin edellisvuonna. Kuntalaskutus nousi neljässä ja laski kahdessa kunnassa. Kasvaneeseen kuntalaskutukseen on vaikuttanut mm. myyntituottojen supistuminen ja maksutuottojen väheneminen.

Kuntayhtymän ulkoiset kustannukset nousivat edellisvuodesta 3,8%. Kuntayhtymän tuloslaskelma osoittaa 12 000€ ylijäämää vuodelta 2018.

Talousarvion toteuman osalta tarkastuslautakunta toteaa, että tilinpäätöksen sivun 51 toteutumavertailusta ei käy ilmi yhtymävaltuuston päättämän sitovuustason toteutuminen.

Jäsenkunnat maksoivat kuntamaksuosuudet palvelujen käytön mukaisessa suhteessa, siten kuin palvelusopimuksen tuotekorteissa on kunkin tuotteen kohdalla sovittu.

3. YHTEENVETO

Tarkastuslautakunta on suorittanut lakisääteisen arviointitehtävän vuodelta 2018 ja jättää vuoden 2018 arviointikertomuksen kuntayhtymän yhtymävaltuuston käsiteltäväksi.

Yhtymähallituksen yhtymävaltuustolle annettava lausunto arviointikertomuksen aiheuttamista toimenpiteistä pyydetään antamaan tiedoksi myös tarkastuslautakunnalle.

Kankaanpäässä 29.5.2019

Kauko Ylikoski
puheenjohtaja

Tapio Rauhala
varapuheenjohtaja

Rainer Rajamäki

Katri Lahdensivu

Esko Luomanen

Aila Kalliomäki

Aatos Kangas